EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 24.3.2025.
COM(2025) 116 final

IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU

o provedbi Uredbe (EU) 2018/643 o statistici željezničkog prijevoza

1. UVOD

1.1. CILJ IZVJEŠĆA

U članku 9. Uredbe (EU) 2018/643 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. travnja 2018. o statistici[1] željezničkog prijevoza navodi se da Komisija nakon savjetovanja s Odborom za europski statistički sustav mora do 31. prosinca 2020. i svake četiri godine nakon toga Europskom parlamentu i Vijeću podnijeti izvješće o provedbi te uredbe i o budućem razvoju događaja. Ovo je drugo izvješće u skladu s tim zahtjevom[2].

U prvom odlomku ovog izvješća objašnjeni su kontekst pravnog okvira, kontekst politike, upotreba podataka i područje primjene Uredbe. U drugom odlomku opisuje se način na koji države članice i Komisija (Eurostat) provode Uredbu, opterećenje i troškovi država članica u pogledu prikupljanja podataka, metodološka pitanja i pitanja povezana s kvalitetom podataka te razni načini objavljivanja statistike željezničkog prijevoza. Zadnja dva odlomka odnose se na mogući budući razvoj statistike željezničkog prijevoza te se u njima navode glavni zaključci izvješća.

1.2. KONTEKST PRAVNOG OKVIRA

Uredba (EZ) br. 91/2003 osmišljena je kako bi se Komisiji, drugim institucijama EU-a, nacionalnim vladama i široj javnosti pružili usporedivi, pouzdani, usklađeni, redoviti i sveobuhvatni statistički podaci o željezničkom prijevozu robe i putnika.

Cilj izmjena uvedenih 2016. Uredbom (EU) 2016/2032 bio je ažurirati i pojednostavniti izvorni akt (i time smanjiti opterećenje za države članice). Njima se nastojalo i optimizirati postojeći pravni okvir za europsku statistiku željezničkog prijevoza i uskladiti ga s Ugovorom iz Lisabona.

1.3. KONTEKST POLITIKE I UPOTREBA PODATAKA

Za razvoj zajedničke prometne politike u EU-u potrebno je dubinski poznavati opseg i razvoj željezničkog prijevoza.

Europski zeleni plan[3] strategija je rasta usmjerena na postizanje održivosti gospodarstva EU-a pretvaranjem klimatskih i ekoloških izazova u prilike u svim područjima politike i osiguravanjem pravedne i uključive tranzicije. Prometni sektor (uključujući međunarodnu isporuku brodskog goriva) 2022. proizvodio je oko 28,9 % emisija stakleničkih plinova u EU-u. Da bi se postigla klimatska neutralnost, emisije iz prometa treba do 2050. smanjiti za 90 %. Željeznički prijevoz robe održiva je logistička okosnica gospodarstva, a željeznički prijevoz znatno doprinosi postizanju klimatskih ciljeva, kao i gospodarskom rastu i rastu prometnog sektora.

[1] SL L 112, 2.5.2018., str. 1. ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/643/oj
[2] Prvo izvješće doneseno je 18. prosinca 2020. (COM(2020) 838 final).
[3] COM(2019) 640 final.

Komisija je u prosincu 2020. predstavila i „Strategiju za održivu i pametnu mobilnost – usmjeravanje europskog prometa prema budućnosti”[4] u kojoj iznosi planirane korake za preobrazbu prometnog sustava EU-a u skladu s ciljevima europskog zelenog plana. Strategijom za mobilnost nastoji se ostvariti cilj održive, cjenovno pristupačne, uključive, pametne, otporne i konkurentne mobilnosti, a to zahtijeva korjenitu preobrazbu prometnog sektora. Jedan je od pristupa strategije mobilnosti povećati upotrebu vrsta prijevoza kojima se manje onečišćuje i preusmjeriti znatan dio od 75 % kopnenog tereta koji se trenutačno prevozi cestom na željeznički prijevoz i prijevoz unutarnjim plovnim putovima. Jedan od prioriteta Komisije za razdoblje 2024. – 2029. u području prometa jest predložiti plan za izgradnju ambiciozne europske željezničke mreže velikih brzina kako bi se bolje povezali glavni gradovi EU-a, među ostalim noćnim vlakovima, i ubrzao željeznički prijevoz robe.

U proteklih 25 godina Komisija je aktivno predlagala da se europski sektor željezničkog prijevoza restrukturira kako bi se ojačao položaj željeznica u odnosu na druge vrste prijevoza. Komisija je ulagala napore u postizanje tri glavna cilja, koji su svi ključni za razvoj snažnog i konkurentnog sektora željezničkog prijevoza:

- otvaranje tržišta željezničkog prijevoza tržišnom natjecanju,
- poboljšanje interoperabilnosti i sigurnosti nacionalnih mreža,
- razvijanje infrastrukture za željeznički prijevoz.

Podaci prikupljeni na temelju Uredbe (EU) 2018/643 imaju važnu ulogu u donošenju odluka EU-a te oblikovanju i praćenju politika EU-a. Rezultati prikupljanja podataka ključni su za praćenje tržišta željezničkih usluga EU-a i na njih se redovito upućuje u komunikacijama Komisije, radnim dokumentima službi i procjenama učinka. Na temelju dubinskog poznavanja tržišta moguće je poboljšati konkurentnost poduzeća u tom sektoru. Na temelju Uredbe proizvodi se statistika koja se može upotrijebiti i za procjenu potencijala za prelazak s cestovnog na željeznički prijevoz robe.

Nadalje, države članice napomenule su da su podaci prikupljeni na temelju Uredbe potrebni na nacionalnoj razini za sljedeće:

- praćenje kretanja aktivnosti željezničkog prijevoza na kratkoročnoj osnovi (upotrebom tromjesečnih podataka) i dugoročnoj osnovi (upotrebom godišnjih podataka),
- provedbu nacionalnih analiza trendova i usporedbe s drugim državama,
- praćenje načina na koji se udio željezničkog u ukupnom prijevozu u Europi razvija u usporedbi s drugim vrstama prijevoza (modalna raspodjela).

U tom su kontekstu države članice navele da podatke upotrebljavaju:

- nacionalna tijela,
- sveučilišta, istraživačke ustanove i stručnjaci za modeliranje,
- gospodarske institucije,
- željeznički sektor za analizu i planiranje,

[4] COM(2020) 789 final.

- međunarodne organizacije kao što su Međunarodni prometni forum i Gospodarska komisija Ujedinjenih naroda za Europu,
- te oblikovatelji politika na nacionalnoj razini za planiranje, ciljano praćenje i donošenje odluka.

1.4. OBUHVAĆENOST DRŽAVA ČLANICA I DRUGIH ZEMALJA

Uredba (EU) 2018/643 primjenjuje se izravno i u potpunosti na sve države članice, koje su dužne dostaviti propisane podatke. Samo Malta i Cipar, koji nemaju željezničku infrastrukturu, a time ni željeznički prijevoz, nisu obvezni provoditi Uredbu.

Podatke o željezničkom prijevozu dostavljaju i tri zemlje Europskog udruženja slobodne trgovine (EFTA) – Norveška, Švicarska i Lihtenštajn. Pet zemalja kandidatkinja (Bosna i Hercegovina, Crna Gora, Sjeverna Makedonija, Srbija i Turska) dobrovoljno dostavlja podatke. Ukrajina je u lipnju 2024. prvi put poslala jedan skup podataka o ukupnom željezničkom prijevozu robe i ukupnom željezničkom prijevozu putnika za referentnu godinu 2021. Albanija, Gruzija, Kosovo* i Moldova trenutačno procjenjuju dostupnost podataka i kako najbolje ispuniti zahtjeve Uredbe (EU) 2018/643.

U skladu s člankom 6. Uredbe (EU) 2018/643 zemlje Eurostatu šalju:

(i) detaljnu godišnju statistiku o prijevozu robe i putnika,

(ii) tromjesečnu statistiku o prijevozu robe i putnika,

(iii) regionalnu statistiku o prijevozu robe i putnika na razini NUTS[5] 2 (svakih pet godina za referentno razdoblje od jedne godine),

(iv) statistiku o prometnim tokovima u željezničkoj mreži (svakih pet godina za referentno razdoblje od jedne godine),

(v) manje detaljnu godišnju statistiku za djelatnost prijevoza robe i putnika željezničkih prijevoznika s ukupnom količinom prevezene robe manjom od 200 milijuna tonskih kilometara i manjom od 500 000 tona te prijevoznika s ukupnim brojem putnika manjim od 100 milijuna putničkih kilometara.

2. PRAĆENJE PROVEDBE UREDBE

2.1. USKLAĐENOST S PRAVNIM OBVEZAMA

Obveze pružanja podataka utvrđene u Uredbi (EU) 2018/643 u velikoj se mjeri poštuju i sve države članice redovito dostavljaju propisane skupove podataka u utvrđenim rokovima. Ponekad može doći do manjih kašnjenja zbog promjena na nacionalnoj razini (npr. IT promjene ili promjene na tržištu željezničkih usluga). No ta kašnjenja nikad nisu utjecala na proizvodnju statistike željezničkog prijevoza. Zemlje se pridržavaju dogovorene metodologije, čime se osigurava proizvodnja visokokvalitetne i pouzdane statistike o željezničkom prijevozu robe i putnika u Europi.

* Ovim se nazivom ne dovode u pitanje stajališta o statusu te je on u skladu s RVSUN-om 1244(1999) i mišljenjem Međunarodnog suda o proglašenju neovisnosti Kosova.

[5] Uredba (EZ) br. 1059/2003 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. svibnja 2003. o uspostavi zajedničkog razvrstavanja prostornih jedinica za statistiku (NUTS): http://data.europa.eu/eli/reg/2003/1059/oj

Kako bi se spriječilo izravno ili neizravno otkrivanje informacija o pojedinačnim željezničkim prijevoznicima, nekoliko država članica označava podatke koje šalju o željezničkom prijevozu kao povjerljive. U zadnjim prikupljanjima podataka detaljni godišnji podaci o željezničkom prijevozu putnika koje su dostavile Belgija, Francuska, Mađarska, Poljska i Nizozemska smatrali su se povjerljivima ili djelomično povjerljivima, a detaljni godišnji podaci o željezničkom prijevozu robe koje su dostavile Belgija, Poljska i Švedska bili su u cijelosti ili djelomično povjerljivi. Viša stopa povjerljivosti zabilježena je za podatke koji se svakih pet godina prikupljaju na regionalnoj razini (razina NUTS 2). Eurostat primjenjuje pravila i mjere kako bi spriječio otkrivanje povjerljivih podataka.

2.2. METODE PRIKUPLJANJA PODATAKA U DRŽAVAMA ČLANICAMA

Željeznički prijevoznici prikupljaju podatke metodama koje su donijele države članice te ih šalju nacionalnim tijelima koja su zadužena za obradu podataka. Eurostatov „Referentni priručnik o statistici željezničkog prijevoza"[6] uključuje poglavlje posvećeno nacionalnim metodologijama, s potpoglavljem o sastavljanju podataka i upravljanju kvalitetom.

U studiji Eurostata iz 2021. o stranim prijevoznicima koji posluju na domaćim željezničkim mrežama utvrđeno je da se neke zemlje suočavaju s poteškoćama u dobivanju podataka od tih prijevoznika jer im se ne može nametnuti obveza izvješćivanja. U njoj su preporučene određene mjere za uklanjanje tih prepreka.

2.3. ADMINISTRATIVNO OPTEREĆENJE I TROŠKOVI DRŽAVA ČLANICA

Uredba (EU) 2018/643 osmišljena je tako da se opterećenje država članica svede na najmanju moguću razinu. Većina država članica ne mora poduzeti dodatne mjere jer su njihovi postojeći postupci primjereni i usklađeni sa zahtjevima za prikupljanje podataka iz Uredbe.

Prema informacijama u nacionalnim metapodacima kojima se dopunjuju podaci o željezničkom prijevozu, većina zemalja izvjestiteljica smatra da je radno opterećenje povezano s dostavljanjem podataka prihvatljivo. U većini zemalja izvjestiteljica davanje podataka stvara najveće opterećenje željezničkim prijevoznicima ili operaterima i svedeno je na najmanju moguću razinu. Davatelji podataka tražene podatke mogu dostaviti putem podatkovnog sučelja ili e-poštom. Davatelje podataka kontaktira se samo ako nacionalna statistička tijela ne mogu ukloniti pogreške povezane s vjerodostojnosti. Zemlje koje mogu kvantificirati troškove i opterećenje zbog prikupljanja podataka o željezničkom prijevozu bilježe znatne razlike. Te razlike u troškovima i opterećenju ovise o broju prijevoznika i količini prikupljenih podataka, koji se razlikuju od zemlje do zemlje, kao i o nacionalnim sustavima za prikupljanje podataka. U nekim se slučajevima broj željezničkih prijevoznika koji su odgovorili povećao od stupanja Uredbe na snagu, što je imalo odgovarajući učinak na s tim povezane troškove i opterećenje. Međutim, Uredbom su utvrđeni pragovi opsega prijevoznih aktivnosti kako bi se ograničio teret izvješćivanja uz istodobno održavanje kvalitete statistike. Međutim, zemlje smatraju da su podaci o željezničkom prijevozu od značajne vrijednosti, a koristi dobivene statistike nadmašuju opterećenje i troškove davatelja podataka i statističkih ureda.

[6] https://ec.europa.eu/eurostat/documents/29567/3217334/Rail_Reference_Manual_Ver+11.pdf/bd5bf79a-b6d3-be9e-ceb5-779a36cc0a7c?t=1698140752878 (Dostupno samo na engleskom jeziku).

Smanjenje administrativnog opterećenja i pojednostavnjenje

Smanjenje administrativnog opterećenja jedan je od stalnih ciljeva Komisije. U suradnji s nacionalnim statističkim tijelima Eurostat provodi posebne mjere za smanjenje nacionalnog opterećenja zbog prikupljanja podataka i izvješćivanja. Te mjere uključuju:

1. razvoj alata kao što je Eurostatov geopreglednik, koji olakšava izvješćivanje o regionalnim podacima na razini NUTS 2. Eurostatov geopreglednik ima funkciju pretraživanja koja olakšava pretraživanje šifri NUTS. Zemlje izvjestiteljice u geopreglednik mogu unijeti naziv željezničke postaje ili mjesta polaska/dolaska i tako pronaći odgovarajuću šifru NUTS. Eurostat također može izlistati popis svih željezničkih postaja s odgovarajućim šiframa NUTS;

2. primjenu novorazvijenih alata za validaciju, koji zemljama izvjestiteljicama omogućuju da potvrde svoje podatke prije nego što ih službeno dostave Eurostatu (prethodna validacija) i prime povratne informacije o pogreškama u svakom skupu podataka;

3. održavanje redovitih sastanaka stručnjaka iz država članica, zemalja EFTA-e, zemalja kandidatkinja i potencijalnih kandidata u Stručnoj skupini Komisije za statistiku željezničkog prijevoza radi razmjene dobre prakse prikupljanja i obrade podataka o željezničkom prijevozu.

Savjetovanje s državama članicama u lipnju 2024. pokazalo je da okvir definiran Uredbom (EU) 2018/643 može zadovoljiti potrebe korisnika, a davatelje podataka ne opterećuje prekomjerno.

2.4. VALIDACIJA PODATAKA I PROVJERA KVALITETE PRIMLJENIH PODATAKA

Prikupljanje i dostava podataka odgovornost je država članica, ali Eurostat poduzima sve potrebne mjere kako bi osigurao visokokvalitetnu statistiku i otkrio sve pogreške ili nevjerodostojnosti u primljenim podacima. Eurostat od 2023. primjenjuje napredni IT sustav za upravljanje podacima s dvije poboljšane komponente: novi alati za validaciju podataka i snažan softver (sustavi za statističku analizu – SAS) za obradu, provjeru kvalitete i objavljivanje podataka o željezničkom prijevozu.

Zemlje izvjestiteljice prenose skupove podataka Eurostatu putem portala EDAMIS s pomoću strukture koja je kompatibilna sa standardom SDMX (standard za razmjenu statističkih podataka i metapodataka). Zatim se na primljene skupove podataka primjenjuje pouzdan postupak validacije u dva koraka:

- prvo se alatom za strukturnu validaciju STRUVAL za svaki skup podataka potvrđuje format, potpunost sadržaja obveznih polja te točnost strukture i oznaka koje se upotrebljavaju,
- zatim se alatom za validaciju sadržaja CONVAL potvrđuje sadržaj svakog skupa podataka na temelju unaprijed definiranih pravila i pragova. Zemlje izvjestiteljice za svaki dostavljeni skup podataka dobivaju detaljno izvješće o validaciji koje olakšava ispravljanje eventualnih pogrešaka. Eurostat stalno ažurira pravila validacije koja se primjenjuju kako bi se zadovoljile promjenjive potrebe i osigurala proizvodnja statistike visoke kvalitete.

Općenito, kvaliteta prenesenih podataka vrlo je dobra. Međutim, sve zemlje izvjestiteljice revidiraju svoje podatke ako se pogreške otkriju putem validacijskih alata STRUVAL i CONVAL.

Kao sljedeći korak Eurostat provjerava dosljednost vremenskih serija i dosljednost među skupovima tromjesečnih i godišnjih podataka o željezničkom prijevozu. Ako se nijednom od tih provjera podataka ne otkriju problemi ili nakon što zemlje revidiraju svoje skupove podataka ili objasne nedosljednosti, podaci se pohranjuju za daljnju obradu i objavu u Eurostatovoj internetskoj bazi podataka.

2.5. METODOLOŠKA POTPORA DRŽAVAMA ČLANICAMA

Eurostat zemljama izvjestiteljicama pruža stalnu potporu u vezi s provedbom Uredbe (EU) 2018/643, propisanim podacima o željezničkom prijevozu i odgovarajućom metodologijom za njihovo sastavljanje.

Sastanci Stručne skupine za statistiku željezničkog prijevoza pružaju državama članicama, zemljama EFTA-e, zemljama kandidatkinjama i potencijalnim kandidatima priliku za raspravu o kvaliteti podataka, metodološkim pitanjima i novim projektima. Provedba Uredbe česta je točka dnevnog reda i na godišnjim sastancima koordinacijske skupine za statistiku prijevoza.

„Referentni priručnik o statistici željezničkog prijevoza" zemljama izvjestiteljicama pruža detaljne smjernice o provedbi Uredbe. Taj referentni priručnik redovito se ažurira (obično svake godine) kako bi sadržavao najnovije informacije, dokumentaciju i smjernice relevantne za prikupljanje statistike željezničkog prijevoza.

Eurostat je 2019. u bliskoj suradnji s Gospodarskom komisijom Ujedinjenih naroda za Europu i Međunarodnim prometnim forumom zajednički objavio peto izdanje dokumenta *Glossary for transport statistics*[7] (Pojmovnik statistike prijevoza), koji uključuje ažurirani i poboljšani odjeljak o željezničkom prijevozu. Cilj je tog pojmovnika standardizirati definicije statistike prijevoza na europskoj i međunarodnoj razini. Tri organizacije planiraju značajno ažuriranje pojmovnika. Nova verzija trebala bi biti objavljena 2025.

2.6. DISEMINACIJA PODATAKA

Internetska baza podataka Eurostata

Eurostat objavljuje podatke prikupljene na temelju Uredbe (EU) 2018/643 putem svoje internetske baze podataka, koja je besplatno dostupna na Eurostatovim internetskim stranicama. Postoji 26 tablica o željezničkom prijevozu, koje se redovito ažuriraju i dopunjuju detaljnim europskim i nacionalnim metapodacima.

Svakih pet godina Eurostat ažurira dva skupa podataka regionalnom statistikom (razina NUTS 2) o prijevozu robe i putnika (Prilog IV. Uredbi) i proizvodi oko 28 skupova podataka (jedan po zemlji izvjestiteljici) o prometnim tokovima u željezničkoj mreži (Prilog V. Uredbi). Posljedna referentna godina za koju su dostupni ti statistički podaci je 2020.

[7] https://www.doi.org/10.2785/675927 (Dostupno na engleskom, francuskom i njemačkom jeziku).

Proizvodi za diseminaciju

Eurostat objavljuje dva članka o željezničkom prijevozu na internetskoj stranici *Statistics Explained* u kojima se medijima i javnosti pruža pregled najvažnijih kretanja i analiza podataka prikupljenih u skladu s Uredbom (EU) 2018/643:

- *Statistika željezničkog prijevoza robe*[8]
- *Statistika željezničkog prijevoza putnika – tromjesečni i godišnji podaci*[9].

Članci se ažuriraju jednom godišnje, nakon dovršetka prikupljanja podataka za određenu referentnu godinu.

Ostala sredstva diseminacije podataka

Podaci o željezničkom prijevozu diseminiraju se i putem izvlačenja podataka prilagođenog korisnicima koje Eurostat objavljuje u vijestima (npr. „Blagi pad željezničkog prijevoza tereta u 2022.”[10]) i drugim publikacijama Eurostata, kao što su „Ključni podaci o europskom prometu”[11], „Ključni podaci o Europi”[12] i „Eurostatov regionalni godišnjak”[13]. Podaci se diseminiraju i u publikacijama drugih glavnih uprava Komisije, posebno Glavne uprave za mobilnost i promet (npr. „Statistička knjižica”[14]) te u publikacijama Agencije Europske unije za željeznice (ERA). Svi podaci izvučeni za potrebe korisnika i publikacije objavljuju se i u Eurostatovoj bazi podataka.

Podaci o željezničkom prijevozu uključeni su i u „Izvješće o praćenju održivog razvoja”[15] u kojem se prati napredak u pogledu cilja politike EU-a koji se odnosi na preusmjeravanje prijevoza robe s cestovnog na željeznički prijevoz i prijevoz unutarnjim plovnim putovima. U tom se izvješću analizira udio željeznice i unutarnjih plovnih putova u kopnenom prijevozu robe u tonskim kilometrima u smislu kratkoročnog i dugoročnog razvoja. Među glavnim pokazateljima u toj publikaciji su i kratkoročna i dugoročna kretanja udjela autobusa i vlakova u kopnenom putničkom prijevozu.

3. DALJNJI RAZVOJ STATISTIKE ŽELJEZNIČKOG PRIJEVOZA

U okviru europskog zelenog plana predstavljen je niz politika za preobrazbu u svim gospodarskim sektorima, među ostalim i u sektoru prijevoza. Statistika željezničkog prijevoza robe i putnika može pomoći u određivanju i praćenju ciljeva politike jer pruža podatke o količini prevezene robe, broju putnika, prijeđenim kilometrima te opremi i infrastrukturi. Te se informacije uglavnom prikupljaju u skladu s Uredbom (EU) 2018/643, a djelomično

[8] https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Railway_freight_transport_statistics (Dostupno samo na engleskom jeziku).
[9] https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Railway_passenger_transport_statistics_-_quarterly_and_annual_data (Dostupno samo na engleskom jeziku).
[10] https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/w/ddn-20231115-2
[11] https://doi.org/10.2785/4866 (Dostupno samo na engleskom jeziku).
[12] https://doi.org/10.2785/494153 (Dostupno na engleskom, francuskom i njemačkom jeziku).
[13] https://doi.org/10.2785/606702 (Dostupno na engleskom, francuskom i njemačkom jeziku).
[14] https://doi.org/10.2832/319371 (Dostupno samo na engleskom jeziku).
[15] https://doi.org/10.2785/98370 (Dostupno samo na engleskom jeziku).

dobrovoljnim prikupljanjem podataka – *zajedničkim upitnikom Eurostata/ITF-a/UNECE-a o statistici kopnenog prijevoza*.

U nekim zemljama povjerljivost podataka ograničava mogućnost objavljivanja svih podataka prikupljenih na temelju Uredbe (EU) 2018/643 i nekih agregata EU-a. Eurostat i države članice stalno raspravljaju o tome kako otkloniti prepreke koje uzrokuje povjerljivost podataka.

Kako bi se proširio obuhvat statistike željezničkog prijevoza, Eurostat je potpisao administrativni sporazum s ERA-om o primanju i objavljivanju podataka o sljedećem:

- duljini pruga i kolosijeka opremljenih Europskim sustavom za upravljanje željezničkim prometom (ERTMS),
- broju željezničkih postaja s opremom za osobe sa smanjenom pokretljivošću.

Podaci o prugama opremljenima ERTMS-om objavljuju se svake godine od trećeg tromjesečja 2020. Ostali navedeni podaci objavit će se kad ih ERA dostavi.

Osim toga, ERA i Eurostat od 2022. koordinirano rade na dobivanju usklađenijih i dosljednijih podataka o željezničkoj infrastrukturi i prijevoznoj opremi. Jedan od glavnih zadataka bio je usporediti georeferencirane podatke o dionicama željezničkih pruga iz registra infrastrukture ERA-e (RINF) s podacima o dijelovima mreže dostavljenima na temelju Priloga V. Uredbi (EU) 2018/643. To je omogućilo da se utvrde i opravdaju razlike u opsegu između dvaju skupova statističkih podataka te da se 2023. objave prve karte prometnih tokova po dijelovima željezničke mreže za referentnu godinu 2020. Osim uspostavljene suradnje s ERA-om, prikupljanje podataka u skladu s Prilogom V. za referentnu godinu 2025. olakšat će i korištenje informacija iz RINF-a (npr. nazivi željezničkih postaja i pruga te značajke dijelova mreže koji se bilježe u RINF-u po dionici pruge).

Eurostat je izradio matricu udaljenosti željeznica kako bi se izračunali pokazatelji modalne raspodjele po razredima udaljenosti, a da se time zemljama izvjestiteljicama ne stvori dodatno opterećenje. Matrica udaljenosti za željeznicu temelji se na klasifikaciji regija na razini NUTS 2 i stoga je usklađena s prikupljanjem regionalnih podataka o željezničkom prijevozu na temelju Priloga IV. Uredbi (EU) 2018/643. Daljnji razvoj matrice udaljenosti ovisi o poboljšanju zemljopisnih mreža. Međutim, njezina će primjena uglavnom ovisiti o dostupnosti i kvaliteti podataka o željezničkom prijevozu na regionalnoj razini (npr. manje podataka dobivenih od zemalja o nepoznatim regijama).

Zemljopisni obuhvat statistike željezničkog prijevoza mogao bi se povećati zbog budućih proširenja EU-a. Eurostat podupire nastojanja zemalja kandidatkinja i potencijalnih kandidata da se usklade s Uredbom (EU) 2018/643 raspravama o metodološkim pitanjima, kvaliteti podataka i budućem napretku.

Prema upitniku koji je članovima Stručne skupine za statistiku željezničkog prijevoza poslan u lipnju 2024. države članice u ovom trenutku ne smatraju da Uredbu (EU) 2018/643 treba mijenjati ili poboljšati. Time će se opterećenje za davatelje podataka zadržati na trenutačnoj razini. Međutim, nove nacionalne, europske i međunarodne političke inicijative o održivosti i preobrazbi sustava prijevoza mogu dovesti do novih potreba za podacima. Nakon što se takve

potrebe utvrde, trebat će ih procijeniti i o njima pravodobno raspraviti u okviru Stručne skupine za statistiku željezničkog prijevoza.

4. ZAKLJUČCI

Iskustvo i rezultati dobiveni provedbom Uredbe (EU) 2018/643 o statistici željezničkog prijevoza i dalje se smatraju pozitivnima. Države članice poštuju obveze dostavljanja podataka, a sredstva dodijeljena na nacionalnoj razini i razini Komisije omogućuju postizanje rezultata visoke kvalitete. Komisija podupire države članice u provedbi Uredbe te potiče zemlje kandidatkinje i potencijalne kandidate da prikupe podatke o željezničkom prijevozu od nacionalnih upravitelja infrastrukture, željezničkih prijevoznika ili nacionalnih ministarstava prometa. Komisija je modernizirala svoj IT sustav za validaciju i obradu podataka o željezničkom prijevozu, čime je olakšala rad nacionalnim statističkim tijelima. U Stručnoj skupini Komisije za statistiku željezničkog prijevoza i dalje se aktivno raspravlja o provedbi Uredbe i njezinim mogućim poboljšanjima.

Uredba (EU) 2018/643 i dalje je učinkovit i djelotvoran alat za izradu pouzdane i usporedive statistike željezničkog prijevoza na razini EU-a i na nacionalnoj razini. Dobiveni statistički podaci diseminiraju se putem Eurostatove internetske baze podataka, članaka o statistici, vijesti i prilagođenog izvlačenja podataka. Statistika željezničkog prijevoza važna je oblikovateljima politika, željezničkoj industriji i nacionalnim organizacijama te za osmišljavanje i ocjenu politika EU-a usmjerenih na poticanje održivog, čistog i sigurnog prijevoza.